

Vurdering af grise før transporten

Tina Birk Jensen, specialkonsulent, SEGES Svineproduktion

Anja Putzer, embedsdyrlæge, Fødevarestyrelsen

Anne Ovesen, dyrlæge, Den Danske Dyrlægeforening

Grisekongressen 2021

STØTTET AF

Svineafgiftsfonden

Hvad er problemet?

- Tvivl og uenighed omkring vurderinger af transportegnethed
- Transportegnede grise kommer ikke til slagteriet

Transportegnethed – vejledninger fra SEGES

BROK
TRANSPORTEGNET ELLER EJ?
SLAGTESVIN, 100 KG

Hvad skal du gøre før transporten?

1. Sæt fokus på hele grisen

SEEFTER

- a) Er grisen utrivelig?
- b) Hvordan er grisens hud?
- c) Kan grisen gå normalt?
- d) Er grisen bevægelsehæmmet pga. broksækken?

2. Se på broksækken

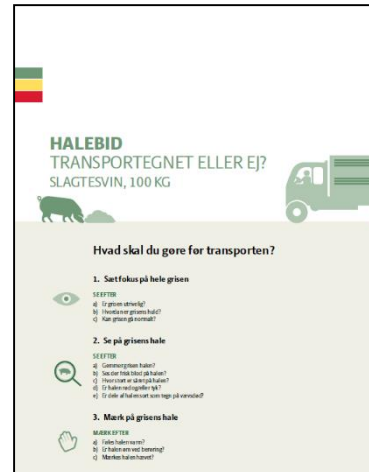
SEEFTER

- a) Hvor stor er broksækken?
- b) Hvordan er broksækkens form?
- c) Rammer brosækken gulvet?
- d) Ses der sår på broksækken?

3. Mærk på broksækken

MÆRKEFFTER

- a) Mærkes dersår på brosækken?
- b) Føles brokket varmt?
- c) Er brokket omgivet med betændelse?

HALEBID
TRANSPORTEGNET ELLER EJ?
SLAGTESVIN, 100 KG

Hvad skal du gøre før transporten?

1. Sæt fokus på hele grisen

SEEFTER

- a) Er grisen utrivelig?
- b) Hvordan er grisens hud?
- c) Kan grisen gå normalt?
- d) Er grisen bevægelsehæmmet pga. broksækken?

2. Se på grisens hale

SEEFTER

- a) Gennemgrisen hale?
- b) Sættet ikke blødt på halen?
- c) Huden er rød på halen?
- d) Er halen smalt og tynd?
- e) Er der sår på halen?

3. Mærk på grisens hale

MÆRKEFFTER

- a) Føles halen varmt?
- b) Er halen omgivet med betændelse?
- c) Mærkes blødder på halen?

ØRESKADER
TRANSPORTEGNET ELLER EJ?
SMAGRISE, 30 KG

Hvad skal du gøre før transporten?

1. Sæt fokus på hele grisen

SEEFTER

- a) Er grisen utrivelig?
- b) Hvordan er grisens hud?
- c) Kan grisen gå normalt?
- d) Er grisen bevægelsehæmmet pga. broksækken?

2. Se på ørene

SEEFTER

- a) Er ørene bløde eller brudte?
- b) Er ørene røde eller hvide?
- c) Er der sår på ørene?
- d) Hører du et sus?
- e) Hører du et klik?
- f) Er ørene røde?

3. Mærk på ørene

MÆRKEFFTER

- a) Føles ørene varme?
- b) Er ørene bløde – blødder på øregang eller ørekanaler?

- Udarbejdet i samarbejde med Fødevarestyrelsen
- Indgår i DANISH produktstandard

Hvor enige er vi om transportegnethed?

Vi skal nu:

- Vurdere grise med brok, halthed og halebid
- Høre om hvad SEGES har i støbeskeen omkring transportegnethed

Anne Ovesen
Praktiserende dyrlæge

Anja Putzer
Embedsdyrlæge

Anne Ovesen

- Færdiguddannet som dyrlæge i 1996
- Arbejdet i blandet praksis fra 1996 til 2001
- Arbejdet som embedsdyrlæge ved Fødevarerregion Herning 2001 til 2002
- Arbejdet som embedsdyrlæge ved Holstebro Slagteri 2002 til 2003
- Arbejdet i blandet praksis fra 2003 til 2005 med ansvar for svinerådgivning
- Arbejdet i svinepraksis fra 2005 –
- Selvstændig svinepraksis fra 2020 kombineret med timelønnet embedsdyrlægeopgaver, hvor jeg arbejder med at syne grise og heste til eksport
- Sidder i bestyrelsen for sektion svin i Den Danske Dyrlægeforening

Anja Putzer

- Dyrlæge med erfaring fra blandet praksis – mest kvæg
- Master i vurdering af husdyrvelfærd fra Aarhus Universitet
- Siden år 2000 embedsdyrlæge hos Fødevarestyrelsen
 - Halv tid i Veterinær Nord, bl.a.:
 - Eksportsyn af bl.a. grise
 - Opfølgende kontrol hos transportvirksomheder, der har fået sanktioner
 - Halv tid på fagkontoret i Glostrup, bl.a.:
 - Vejledninger til veterinær- og kødkontrollen
 - Samarbejde med erhvervet
- Underviser nye chauffører i transportegnethed på AMU-nord

Kan grisen transporteres til slagteriet?

- Ja – på en almindelig transport
- Ja – på en særlig transport
- Nej! Grisen er ikke transportegnet

A pig is standing in a metal cage. The pig is light-colored with some darker spots. The cage is made of vertical metal bars. The floor is made of dark wooden slats. The background is a dark wall.

Kan grisen transporteres til slagteriet?

- Ja – på en almindelig transport
- Ja – på en særlig transport
- Nej! Grisen er ikke transportegnet

Kan grisen transporteres til slagteriet?

- Ja – på en almindelig transport
- Ja – på en særlig transport
- Nej! Grisen er ikke transportegnet

Transport af grise med brok – opsummering

Status i dag

- Mange brokgrise kommer afsted med brokattester
- Grise med sår på broksækken aflives

Udfordringer

- Frustrationer over, at grise med mindre sår erklæres som ikke-transportegnede
- Vejledningen er lavet af hensyn til dyrevelfærden
- Vejledningen skal sikre en ensartet vurdering og give retssikkerhed

Hvad kan man gøre som producent i dag?

- Lav en grundig klinisk undersøgelse – og se under broksækken
- Brug brokattesterne

Dato: _____

Attest vedrørende transport af brokgrise

Vedørende transport af grise med store brok udtaler det Veterinære Sundhedsråd den 7. december 2008:
Rådet finder, at transport af grise med store navlebrok kan indebære en risiko for, at de ved sammenblanding med mange dyr under baggrund af en grusomt dårligt plejeforhold kan blive påført smerte og lidelse. Rådet finder desuden, at grise med store brok, idet de af ejer/chauffør vurderes at være transportegnede, skal transporteres udtil fra andre dyr på vognen, således at dyreværnsnæssige krisable situationer undgås.
Levering af et større antal grise med store brok fra en besættelse til slagning kan efter Rådets opfattelse finde sted, hvis en dyrlæge på baggrund af en grundig undersøgelse af grisen tidligt i dage inden transporten ved sin betydelige stilladse indstiller for, at hver enkelt brokgrise er transportegnet. Det vil sige at Rådet finder, at transporten ikke må være mere end 7 dage gammel. I sådanne tilfælde skal dyrene transporteres med op til 3 brokgrise i hver aflæs på vognen og med et ekstra på-læg smørelse og ekstra gode plejeforhold. Brokgrise må ikke sammenblandes med andre grise eller brokgrise fra andre besættelser for at sikre, at transporten kan foregå id. situation som muligt.
Transporten skal foregå således til en nærliggende slagteri, for derved at minimere transporttiden. Dyrlægen stilladse skal medfølge transporten og aflæses ved ankomsten til slagteriet. Dyrlægen, der på denne måde indstiller for forvaltigheden af transporten, skal sørge for en sikker identifikation af de undersøgte dyr.
Store navlebrok defineres af det Veterinære Sundhedsråd som brok over 15 cm i diameter.

På baggrund af ovenstående attesterer underlegede dyrlæge, at slagtevæn med oremærkenummer: _____
_____ er undersøgt grundigt d.d. og fundet egnede til transport på ovenstående betingelser.

Ejer: _____
Adresse: _____
Post nr.: _____
CHR nr.: _____

Opmærksomheden henledes på, at dyreejeren og chaufføren til enhver tid har det juridiske ansvar for, at svine er transportegnede på transport-tidspunktet

Dyrlæge: _____
Praksis nr.: _____
Adresse: _____
Post nr.: _____
Titel nr.: _____

Dyrlægens underskrift: _____

Dato for modtagelse af slagtesvine påført denne attest: _____
Modtagende dyrlæges navn og underskrift: _____

Kan grisen transporteres til slagteriet?

- **Ja – på en almindelig transport**
- **Ja – på en særlig transport**
- **Nej! Grisen er ikke transportegnet**

Kan grisen transporteres til slagteriet?

- **Ja – på en almindelig transport**
- **Ja – på en særlig transport**
- **Nej! Grisen er ikke transportegnet**

SEGES
Svineproduktion

Kan grisen transporteres til slagteriet?

- Ja – på en almindelig transport
- Ja – på en særlig transport
- **Nej! Grisen er ikke transportegnet**

Til undervisningsbrug

Kan grisen transporteres til slagteriet?

- Ja – på en almindelig transport
- Ja – på en særlig transport
- Nej! Grisen er ikke transportegnet

Transport af halte grise – opsummering

Status i dag

- Grise, der ikke er 100 % ren gående, kommer ofte ikke med på transporten

Udfordringer

- Hvordan får vi flere grise med lette haltheder afsted?
- Embedsdyrlægerne på slagteriet ser grisene ved ankomst men ikke ved afgang
- Det er svært at opstille kriterier for, hvad der forværres under en transport

Hvad kan man gøre som producent i dag?

- Brug 48 timers attesterne og den praktiserende dyrlæge

Kan grisen transporteres til slagteriet?

- Ja – på en almindelig transport
- Ja – på en særlig transport
- Nej! Grisen er ikke transportegnet

Til undervisningsbrug

Transport af grise med halebid – opsummering

Status i dag

- Svært at vurdere, hvornår grise med halebid kan transporteres

Udfordringerne

- Vejledningen passer ikke med virkeligheden
- Behov for tydeligere retningslinjer
- Fødevarestyrelsen udkom med ny guide om transport af grise med halebid i 2017

Hvad kan man gøre som producent i dag?

- Lav en grundig klinisk undersøgelse – mærk efter varme og hævelse i halen
- Brug dyrlægeattest og husk at skille grisen fra

Hvad arbejder SEGES på?

- Kalibrere og kvalitetssikre vurderingerne af grises transportegnethed
 - At ensarte vurderingerne
- Skabe dialog omkring vurderingerne af transportegnethed
- Få viden om forskelle i vurderingerne (griseproducenter, dyrlæger, chauffører)
- Udarbejde revideret vejledningsmateriale

Dialog omkring vurderinger af grise før en transport

Repræsentanter fra:

- Griseproducenter
- Fødevarestyrelsen
- Transportører
- Chauffører
- Praksisdyrlæger
- Den Danske Dyrlægeforening
- Danish Crown
- Københavns Universitet
- SEGES Svineproduktion

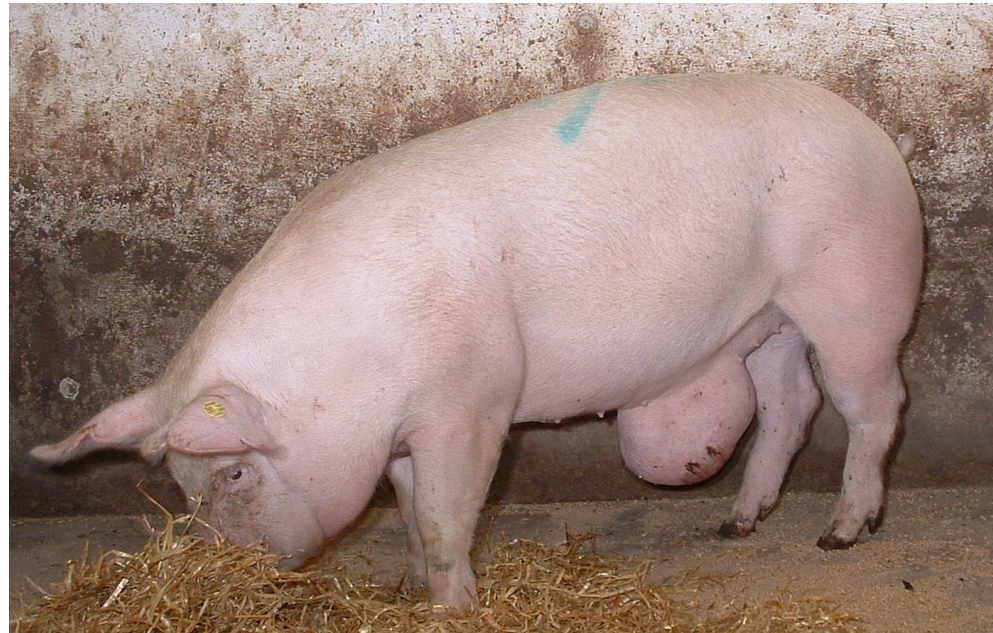

Dialog omkring vurderinger af grise før en transport

Konklusionen på første dialogmøde

- Transport af grise med brok fylder meget
- Mange aflivninger af grise med sår på broksækken
- Behov for at klassificere sår på broksækken ud fra et fagligt perspektiv
- Behov for at lave en risikovurdering i forhold til sår på broksækken

Arbejdet fremadrettet

- Samler dyrlæger fra Fødevarestyrelsen, Københavns Universitet, praksis og Den Danske Dyrlægeforening
 - Undersøger muligheden for at differentiere sår på broksækken
- SEGES arbejder for en revideret vejledning af transport af grise med brok
- Stiller nye krav til griseproducenter og rådgivere
- Sætter fokus på vurderinger af grise med **halebid** og **halthed**

TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

Tilmeld dig **Nyhedsmail** fra
SEGES Svineproduktion på
www.svineproduktion.dk

 facebook.com/SegesSvineproduktion